

PATVIRTINTA
Švėkšnos lopšelio-darželio
direktoriaus
2017 m. rugpjūčio 31 d.
įsakymu Nr. V1- 21

ŠVĖKŠNOS LOPŠELIO - DARŽELIO SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švėkšnos lopšelio-darželio smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis patvirtintomis LR Švietimo ir mokslo ministro 2017m. kovo 22d. įsakymu Nr. V-190.
2. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Švėkšnos lopšelyje – darželyje tvarkos aprašo paskirtis - padėti įstaigai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
3. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu grupės, įstaigos, šeimos lygmeniu lopšelyje – darželyje .
4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 4.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 4.2. kiekvienas įstaigos administracijos atstovas, auklėtojas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;
 - 4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus, pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.
5. Visi bendruomenės nariai (administracijos atstovai, auklėtojai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai turi būti supažindinti su mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu.
6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:
 - 6.1. **patyčios** - tai psichologinė ar fizinė jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos);
 - 6.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
 - 6.1.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
 - 6.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.1.4. **elektroninės patyčios:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

6.2. patyčias patiriantis vaikas - ugdytinis, iš kurio yra tyčiojamas;

6.3. besityčiojantysis - ugdytinis ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.4. patyčias patiriantis suaugęs - administracijos atstovas, auklėtojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ugdytinių tėvai;

6.5. patyčių stebėtojas - ugdytinis, matantis ar žinantis apie patyčias;

6.6. patyčių prevencija - veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis įstaigos bendruomenės nariu (vaikų, administracijos atstovų, auklėtojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.7. patyčių intervencija - visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant ugdytinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.8. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną - patyčių situacijos darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi įstaigos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi įstaigos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių auklėtojai, pagalbos mokiniui specialistai, jos vykdyje dalyvauja visi įstaigos bendruomenės nariai.

8. Įstaigos vadovas yra atsakingas už darželio smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, pristatymą bendruomenei.

9. Patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja sudaryta darbo grupė. Vadovas juos paskiria įsakymu, kurie kasmet:

9.1. surenka apibendrintus duomenis iš grupių auklėtojų ar specialistų dėl įstaigoje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

9.2. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.4. teikia siūlymus įstaigos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo įstaigoje, įstaigos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.5. teikia siūlymus įstaigos vadovui dėl įstaigos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo tobulinimo;

9.6. atlieka kitus įstaigos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

10. Lopšelio-darželio pedagogai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos pirmininką bei asmenis koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos ir intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėse, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

11. Visais įtariamu ir realių patyčių atvejais kiekvienas darželio administracijos atstovas, auklėtojas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir patyčias - nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, elgesio taisykles;

- 11.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis įstaigos darbuotojus, tėvus (globėjus, rūpintojus);
12. Grupės auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusią patyčią:
- 12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;
- 12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia ugdytinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;
- 12.3. atlieka veiksmus numatytus į reagavimo žingsnių plane;
13. Nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniai patyčių atvejui kreipiamasi į įstaigos Vaiko gerovės komisiją.
14. Vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:
- 14.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
- 14.2. informuoja įstaigos vadovą apie esamą situaciją;
- 14.3. stebi kaip vykdomi numatyti susitarimai, veiktos, analizuoja, organizuoja pakartotinius susitikimus situacijos įvertinimui arba kreipiasi pagalbos į Vaiko teisių apsaugos skyrių.
15. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti įstaigos vadovą, kuris imasi įstaigos tvarkos apraše ar kituose įstaigos dokumentuose numatytų veiksmų.
16. Įstaigos vadovas, sužinojęs apie darželio darbuotojo patiriamas patyčias arba darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų šiame tvarkos apraše.
17. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius įstaigoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Visi dokumentai, esantys ugdytinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su ugdytinio ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti ugdytinio teises ir teisėtus interesus.
19. Visi įstaigos bendruomenės nariai supažindinami su šiuo tvarkos aprašu pasirašytinai.
20. Vaikų tėvai su tvarka, reglamentuota šiame apraše, supažindinami tėvų susirinkimų metu.
21. Aprašas skelbiamas internetinėje svetainėje.

PRITARTA

Vaiko gerovės komisijos posėdyje
(protokolo Nr. 6)
2017 m. rugpjūčio 30 d.